

Skrift i grus:

"Skrift-i-grus-spalten" blir denne gangen kortfattet, fordi bladet har ekstra stoff i anledning av nettverk-etableringen. Dette er ikke helt bra, fordi turen er kommet (altfor sent) til E.E.Schumacher. - Vi lover imidlertid å gi ham særskilt spalteplass senere! Imidlertid er det én side ved Schumachers innsats som hører spesielt med i dette nummeret, nemlig hans understreking av meningsfullt arbeid som nødvendig grunnlag for det samfunnet som er vårt framtidsmål. - En grunn til at vi må si oss skammelig sent ute med å nevne Schumacher, er at "Schumacher-selskapet" - som forsøker å føre hans arbeid videre, er nært knyttet til ECOROPA, som igjen er representert i Norge ved økopolitisk samarbeidsring. - Schumacher "var til stede" ved nettverk-etableringen på Nesodden, i og med at "meningsfullt arbeid" der ble presentert som sammenbindende nøkkeltema.

Schumacher er særlig kjent i Norge gjennom boka Smått er godt, og det er her hans tanker om arbeid kommer først til uttrykk, nemlig i kapitlet "buddhistisk økonomi". Inspirasjonen her har S. hentet fra sitt opphold i Burma, der han ble kjent med en buddhistisk tradisjon hvor arbeidet er gjennomtenkt på en langt dypere måte enn hva europeisk tradisjon kan oppvise. Karakteristisk for Europa er at arbeidet betraktes som et rent middel - arbeidets produkt er målet. Men på en uvanlig klar og inspirerende måte får S. sagt at arbeidet er et nødvendig grunnlag for det samfunnet hvor menneskene er skapende og aktivt medvirkende, dersom det oppfyller visse betingelser som gjør det til mål i seg selv. Og utenom arbeidet lar det seg ikke gjøre å finne noe tilsvarende samfunns-byggende aktivitet.

De betingelsene S. nevner er følgende: Arbeidet skal være slik at det fremelsker menneskets mangefold av skapende evner, - det skal trene mennesker i lojalt samarbeid, og det skal frambringe slike produkt som bidrar til å trygge en menneskeverdig eksistens.

Et arbeid i denne betydningen, sier S., er like nødvendig for mennesket som mat. - Ved siden av å gi "mat" har det altså verdi i seg selv. Og, sier han, et menneske uten slikt arbeid "er i en desperat situasjon". Hvorfor? - fordi det da mangler det viktigste grunnlaget for å utvikle full menneskelighet. - Legger en Schumachers "arbeids-"definisjon til grunn, kommer en til det resultat at det moderne Vesten har så godt som total arbeidsløshet, og dette er ifølge ham hovedgrunnen til våre stadig økende vanskeligheter.

- Det setter industrivekst-samfunnet i en særstilling i menneskehetens historie: Vi deltar alle i et gigantisk eksperiment som går ut på å prøve i hvilken grad mennesket kan utvikle seg som skapende samfunnsdeltaker uten annet grunnlag enn tilfeldigheter og "skolegang". Ifølge S. peker eksperimentet allerede med overbevisende styrke på et negativt resultat. Dette er hovedgrunnlaget for å anbefale "smått er godt" - dvs. små økonomiske enheter, rotfestet i lokalsamfunnet. Det er bare en slik struktur som kan gi oss tilbake det menneskeverdige arbeidet, - samtidig et slikt arbeid som lar naturen leve. Det det er snakk om, er en aktivitet som gir våre etterkommere en sjanse.

S.K.S.

